

**Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Humanitar Kolleci**

*Təsdiq edirəm:
Tədris hissəsinin müdiri:
_____ İ.Əyyubova*

"13" "Sentyabr" 2019-cu il

Fənn sillabusu

İxtisas: Texnologiya müəllimliyi

Şöbə: Pedaqoji

Fənn Birləşmə komissiyası: Texnologiya və təsviri incəsənət

I.Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: Qrafik təsviretmənin əsasları

Kodu: İPF-B13

Tədris ili: (2019-2020 tədris ili) Semestr: Payız

Tədris yükü: cəmi 60, (30 saat mühazirə, 30 saat seminar)

Tədris forması: Əyani

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 4 kredit

Auditoriya:

Saat:

II.Müəllim haqqında məlumat:

Soyadı,adı, elmi dərəcəsi və elmi dərəcəsi: Sadıqova Səbirə Xudaqulu qızı

Məsləhət günləri və saati:

E-mail ünvanı:

FBK-nın ünvanı: Lənkəran şəhəri, Ş.Axundov küçəsi.31

III.Tövsiyə olunan dərslik, əyani vəsait və metodiki vəsait

1	Rasim Əfəndi – “Azərbaycan incəsənəti”, Bakı, 2001
2	N.Həbibov – “Rəssamlıqdan söhbət”, Bakı, 1961
3	“Azərbaycan incəsənəti”, Bakı, 1977
4	“Azərbaycan incəsənəti “ – Azərbaycan Elmlər Akademiyası nəşriyyatı – Bakı, 1964
5	İnternet resursları:mədəniyyət.az
6	İnternet resursları:www.azerbaijan.az

IV.Fənnin Təsviri

Elm və texnikanın sürətli inkişafı müxtəlif sahələrdə olduğu kimi texnologiya və incəsənət sahəsində çalışan insanlarda da çertyoj – qrafiki işlərin tərtib edilməsi və tətbiqi ilə bağlı imkanlardan nə dərəcədə istifadə etmələri ilə ölçülür.

Əşyaların daş, mis, dəmir, kağız, dəri və s. üzərində təsvir edilməsi texnikasının çox qədim bir tarixi vardır.

Tarixi araşdırmalar sübut etmişdir ki, insanlar ətraf aləmin qrafik təsvirinə hələ ibtidai icma quruluşu dövründən başlamışlar. O, dövrün insanları öz düşüncə və bacarıqlarını, topladıqları təcrübəni gələcək nəsillərə çatdırmaq üçün rəsmi sadə növlərinə əl atmalı olmuşlar. Məhz bu qrafik cizgilər və işarələr ilk qrafika sənətinin nümunələrinə aid edilə bilər.

V.Fənnin məqsədi

Qrafika – bizi əhatə edən gerçəkliyin müstəvi üzərində təsviridir. Müasir dövrdə elm və texnikanın inkişafı gənclərin qrafiki biliklərin əsaslarına yiyələnməyin vacibliyini ön plana çəkir. Bu fənnin tədrisi həm tələbələrin qrafik təsviretmə biliklərini formalaşdırır, həm də onların yaradıcılıq qabiliyyətlərini inkişaf etdirir. “Qrafiki təsviretmənin əsasları” fənninin tədrisində əsas məqsəd tələbələrə qrafik təsviretməyə aid anlayışları, mühəndis qrafikasını, kompüter qrafikasını, bədii qrafikanın əsaslarını, dekorativ – tətbiqi sənətin növlərini, milli geyimlərimiz və naxışlarımız haqqında aydın təsəvvür yaransın və onlar bu sahədə bilik, bacarıq və vərdislərə yiyələnsinlər.

V. Davamiyyətə verilən tələblər:

Dərsdə davamiyyətə görə verilən maksimum bal 10 baldır. Balın miqdarı əsasən: tələbə semestr ərzində fənn üzrə bütün dərslərdə iştirak etdiyi halda ona 10 bal verilir; semestr ərzində fənnin tədrisinə ayrılan saatların hər buraxılan 10%- nə 1 bal çıxılır; Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı normativ sənədlərdə müəyyən olunmuş həddən yuxarı (25%-dən çox) olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır və onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır və sonradan onun haqqında müvafiq qərar qəbul edilir.

VI.Qiymətləndirmə

Tələbələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 10 bal sərbəst işlərin tərtib olunmasına görə, 10 bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə görə, 20 bal kollektivlərə görə, 10 bal dərslərə davamiyyətinə görə.

İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı 50-dir.

İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal- tələbə keçilmiş material dərindən başadüşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.
- 9 bal-tələbə keçilmiş material tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açabilir.
- 8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal- tələbə keçilmiş material başadüşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzən əsərləri əsaslandırma bilmir
- 6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.
- 5 bal-tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.
- 4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir;
- 1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.

-0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semester ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur.

Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahana qədərki ballar əsasında)

91- 100 bal - əla (A)

81-90 bal –çox yaxşı (B)

71-80 bal – yaxşı (C)

61-70 bal – kafi (D)

51-60 bal – qənaətbəxş (E)

51- baldan aşağı – qeyri –kafi (F)

Davranış qaydalarının pozulması :Tələbə Kollecin daxili nizam –intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülməkdir.

VII. Təqvim mövzu planı:

№	Mövzuların adı	Cəmi (saat)	O, cümlədən		Tarix
			Mühazirə	Seminar	
1	Təsviri sənət haqqında ümumi məlumat. Təsviri sənətin növləri və janrları Plan: 1. Təsviri sənət haqqında ümumi məlumat. 2. Təsviri sənətin növləri 3. Təsviri sənətin janrları haqqında anlayılar	4	2	2	
2	Qrafik təsviretmənin əsasları Plan: 1. Qrafika haqqında məlumat. 2.Qrafikanın növləri – dəzgah qrafikası, kitab qrafikası və tətbiqi qrafika haqqında	4	2	2	
3	Bədii qrafikanın əsasları Plan: 1.Bədii qrafikanın əsasları haqqında. 2. Bədii – tətbiqi qrafika – reklam nəşrləri, plakat, bukletlər və s.	4	2	2	
4	Qrafikanın əsas təsvir vasitələri Plan: 1.Bədii qrafikanın əsasları haqqında. 2.Bədii – tətbiqi qrafika – reklam nəşrləri, plakat, bukletlər və s.	4	2	2	
5	Təsviretmə qaydaları – ornament, kompozisiya və dizayn Plan: 1.Ornamentlər haqqında məlumat. 2.Kompozisiyanın quruluşu, növləri. 3.Dizayn-interyerin dizaynı.	4	2	2	

6	Rəsm-təsviri yaradıcılığın əsasıdır Plan: 1.Rəsm və onun əsas xüsusiyyətləri. 2.Rəsmnin növləri haqqında məlumat.	4	2	2	
7	Qravürün növləri və üsulları Plan: 1.Qravür haqqında anlayış. 2.Qravürün növ və üsulları.	4	2	2	
8	Rəssam yaradıcılığına reallıq və fantaziya Plan: 1.Reallıq və fantaziya anlayışları. 2.Yaradıcı təxəyyül anlayışı. 3.Leonardo da Vinçinin qrafik təsvirləri.	4	2	2	
9	Kitab qrafikası – miniatur sənəti və nəqqaşlıq Plan: 1.Kitab qrafikası-çap qrafikasının növləri 2. Miniatur sənət, qrafik təsvirlərin yerinə yetirilməsi. 3.Miniatur rəngkarlıq və onun növləri. 4.Nəqqaşlıq haqqında, işlənmə texnologiyası	4	2	2	
10	Təsvirlərdə rənglər, onların növləri və təsir qüvvəsi Plan: 1.Rənglər, növləri, təsir qüvvəsi, rəng dairəsi, əsas və qarışıq rənglər haqqında. 2.Rənglərin insan psixologiyasına təsiri.	4	2	2	
11	Azərbaycan xalçaları və onun növləri Plan: 1.Xalçaçılıq sənəti – xovlu xovsuz xalçalar. 2. Xalçaların inkişaf mərhələləri	4	2	2	
12	Dekorativ tətbiqi sənət və onun növləri Plan: 1.Dekorativ tətbiqi sənətin növləri və mahiyyəti. 2.İnkişaf mərhələləri. 3.Qobelen xalçalar haqqında. 4. Zərgərlik və misgərlik haqqında	4	2	2	
13	Dekorativ tətbiqi sənət – keramika və dulusçuluq Plan: 1.Keramika və dulusçuluq. 2.Keramikanın növləri, mayolika və terrakota, çini və saxsı məmulatları. 3.Dulusçuluğun inkişaf mərhələləri və məişətdə əhəmiyyəti.	4	2	2	
14	Milli tikmələr, onların növləri və işləmə texnikası Plan: 1. Bədii tikmələr-təkəldür, güləbətın, saya və muncuqlu tikmələr haqqında. 2.Tikmələrdə istifadə olunan materiallar, iş yerinin	4	2	2	

	təşkili və s.				
15	Azərbaycanın milli geyimləri haqqında Plan: 1.Azərbaycan milli geyimləri və onların inkişaf mərhələləri. 2. Azərbaycan milli geyimlərinin növləri və xüsusiyyətləri. 3.Qadın milli geyimlərinin növləri və xüsusiyyətləri. 4.Kişi milli geyimlərinin növləri və xüsusiyyətləri və istifadə olunan materiallar. 5.Milli baş geyimlərinin təsnifatı. 6.Geyimin cəmiyyətdə rolu.	4	2	2	
	Cəmi:	60	30	30	

VIII.Sərbəst işlər

1. Qrafik təsviretmənin əsasları haqqında
2. Bədii qrafika
3. Təsviretmə qaydaları-Ornamentlər haqqında
4. Təsviretmə qaydaları-Dizayn
5. Təsviretmə qaydaları-Kompazisiya haqqında
6. Kitab qrafikası-Minatur sənəti
7. Nəqqaşlıq və onun inkişaf mərhələləri
8. Təsvirlərdə rənglər və onların növləri
9. Rənglərin insan psixologiyasında təsiri
10. Rənglərin təsir qüvvəsi
11. Dekorativ tətbiqi sənət-Dulusçuluq
12. Dekorativ tətbiqi sənət-Keramika
13. Dekorativ tətbiqi sənət-Bədii döymə və tökmə
14. Dekorativ tətbiqi sənət-Qobelen və Bədii şüşə
15. Dekorativ tətbiqi sənət-Toxuculuq
16. Dekorativ tətbiqi sənət-Bədii tikmə
17. Dekorativ tətbiqi sənət-Batika
18. Milli ornamentlər-Buta haqqında
19. Azərbaycan xalçaları və onların növləri
20. Ağac üzərində oyma sənəti
21. Metal üzərində oyma
22. Milli tikmələr və onların növləri
23. Azərbaycan milli geyimləri-Qadın üst geyimləri haqqında
24. Azərbaycan milli geyimləri-Kişi üst geyimləri haqqında
25. Azərbaycan milli geyimləri-Qadın baş geyimləri
26. Azərbaycan milli geyimləri- Kişi baş geyimləri
27. Təsviri sənətin yaranma tarixi haqqında
28. Qrafika-onun növləri və yaranma tarixi
29. Litoqrafiya haqqında

30. Ksilografıya haqqında
31. Linoqrafiklər haqqında
32. Çap qrafikası-ofort qravirlər

IX.İmtahan sualları

1. Təsviri sənətin janrları və növləri.
2. Təsviri sənətin yaranma tarixi.
3. Qrafik təsviretmənin əsasları
4. Qrafika-onun növləri
5. Dekorativ tətbiqi sənət-Batika
6. Dekorativ tətbiqi sənət-Bədii şüşə
7. Dekorativ tətbiqi sənət-Bədii metal-döymə və tökmə
8. Dekorativ tətbiqi sənət-Keramika
9. Dekorativ tətbiqi sənət-Duluzçuluk
10. Dekorativ tətbiqi sənət-Qobelen
11. Milli ornament-Butalar haqqında
12. Təsviretmə qaydaları-Dizayn
13. Kompazisiya və onun növləri
14. Kitab qrafikası haqqında
15. Kitab qrafikası-Miniatur
16. Nəqqəşlik və onun inkişaf mərhələləri
17. Rənglər və onun növləri
18. Rənglər-təbii rənglər haqqında
19. Rənglər-isti rənglər haqqında
20. Rənglər-Soyuq rənglər haqqında
21. Rənglərin insan psixologiyasına təsiri
22. Azərbaycan xalçaları və onların növləri
23. Ağac üzərində oyma sənəti
24. Metal üzərində oyma sənəti
25. Milli geyimlər haqqında məlumat
26. Azərbaycanın milli geyimləri.Qadın geyimləri
27. Azərbaycan milli geyimləri.Kişi geyimləri
28. Azərbaycan milli geyimləri.Qadın baş geyimləri
29. Azərbaycan milli geyimləri.Kişi baş geyimləri
30. Çap qrafikası-ofort qrafikası
31. Zitoqrafıya haqqında
32. Ksilografika haqqında
33. Zinoqrafika haqqında
34. Qrafika ,onun növləri və yaranma tarixi
35. Naxışlar və onların növləri
36. Azərbaycan xalçaları-xovsuz xalçalar
37. Azərbaycan xalçaları-xovlu xalçalar
38. Təsviri sənətin janrları
39. Təsviri sənətin növləri
40. Dekarativ tətbiqi sənət-Bədii tikmə

X.Fənn üzrə tələblər, tapşırıqlar:

Fənn tədrisinin sonunda tələbələr Qrafiki təsviretmənin əsasları kursundan müəyyən biliklərə malik olmalı, o cümlədən fənn haqqında fikirlərini əsaslandırmağı bacarmalıdırlar.

XI. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi

Sillabus '13 sentyabr 2019–cu–il, protokol №1 “Təsviri incəsənət və Texnologiya” FBK-da müzakirə edilərək ,bəyənilmişdir.

Fənn müəllimi:
FBK sədri:

Sadıqova S.
Sadıqova S.